

Дзвоник

№ 214

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 17 рік видання, лютий, 2025 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 214, 2025 р.

*Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.*

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл,

Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * переклади румунських класиків
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Ганна МАКСИМОВИЧ

У садочку

Сипав сніг всю ніч, всю днину,
Замітало ліс, долину,
Вітер віяв все сильніше,
А мороз ставав лютішим.

Хвилювалось лисенятко:
– Як знайти під снігом хатку?
Де від холоду укритись?
В лісі можна й загубитись.

Та маля не загубилось,
У садочок прибулилось.
Під кущем знайшли хлоп'ятка
Змерзле, все в сніжку звірятко.

Швидко вкутали, зігріли,
Теплим часм напоїли.
Доглядали, розважали,
Гарну книжечку читали.

Лисеня не розгубилось,
З усіма тут подружилось
І вже згодом в ігрі грало,
Забавлялося, стрибало

І раділо, й веселилось;
В небі сонечко з'явилося.
Підійшла пора прощатись:
Час до лісу повертатись.

Поспішали всі малята
Лисенятка проводжати.
– На все добре! – закричали.
– Хай щастить! – услід лунало.

Лисенятко зупинилось
І кумедно поклонилось.
– Я сюди стежину знаю,
Знову в гості завітаю.

Аделя ГРИГОРУК

Казочка про зайчика, який заблукав у завірюху

Пополудню зайченяті
Захотілось погуляти,
Показати свою обнору –
Кожущину пречудову,
Як сніжок, біленьку-білу.
– Є така в котрогось звіра? –
Вголос зайчик запитав,
Як в люстерко заглядав.
– Може, стрінеться цей звір? –
Й притьмом вигулькнув надвір.

Лиш зіскочив за поріг –
Навкруги сліпучий сніг.
Із узлісся вітер віє –
Виглядає на завію.
Але зайчик не зважав
І в долину вмить помчав.
Перекинувся три рази,
Білку сполошив на в'язі,
Привітався до снігурів
І від бігу аж упрів.

Із сосни чубатий дятел
Щось хотів йому сказати,
Та зайчисько як погнав,
Мало вітер не здогнав!..
Раптом ним щось закрутило,
Очі снігом заліпило,
Налетіли білі мухи –
Почалася завірюха.
Всі стежини замітає,
Зайченятка з ніг збиває.

Віє, віє завірюха
Крижаним повітрям хуха, *
На галяві завиває,

Білу куряву здіймає.
Розійшлася завірюха,
Зайця смикає за вуха,
Розщіпає кожущину,
Снігу сипле поза спину,
Боляче за ніс лоскоче –
Зайчик зубками цокоче.

Вже б додому повертався,
Та у лісі заблукався.
Де знайти той куш ліщини,
Під яким його хатина?
Йти йому тепер куди?
Загубив свої сліди...
Як же бути зайченяті?
Де шукати свою хату?
Вітер віє, не стихає,
До кісток його проймає...

– Не знайду свою хатину,
Мабуть, що отут загину, –
І заплющив оченята.
Тут з сосни чубатий дятел
Вмить на землю опустився
(У снігу ледь не втопився):
– Що ти, зайчику, тримайся,
Ну ж бо, хутко піднімайся!

Каже зайчик: – Все дарма,
Сил у мене більш нема.
Скільки лісом не блукати –
Не знайду я свою хату.
Йти мені тепер куди?
Загубив свої сліди...

(Продовження на 5 сторінці)

Христина КОСТЕНКО

Тендітна сніжинка

Високо в небі, у крижаному царстві народилася Сніжинка. Її татком був холодний вітер, а матір'ю – життєдайна вода. Одного морозного дня Сніжинка відчула, що вже достатньо піросла. «Тож час вирушати в подорож, про яку розповідала мати-вода», – подумала мала і весело заплигала.

Мати Сніжинки, як і дощик, часто подорожувала невідомо куди. А коли поверталася, то розповідала про чудернацький світ під назвою «Земля». Тож і Сніжинка мала туди вирушити. Вона стрепенулася тендітним кришталевим тілом і попрощалася з мамою-водою, яка їй заповідала:

– Ми неодмінно зустрінемося на Землі, доню. Присвяти себе чомусь корисному!

До Землі Сніжинку проводжав батько-вітер, і летіла вона разом із незліченною кількістю таких самих кришталевих диво-сестер.

– Там, на Землі, вас усіх, мої дивовижні донечки, називають снігом, – шепотів батько-вітер.

Сніжинка з цікавістю озиралася довкола – ось завиднілися чіткі контури Землі. Ось уже видно поле, ліс, річку, село, місто... Про все це розповідала довгими крижаними вечорами мама-вода. Вона таємничо повідомила, що річка – то її праматір, і таких праматінок у мами-води вдосталь на Землі: це і підземна вода, і

гірська річка... А прабатьком є велетенський океан і безмежне море, грайливий водоспад, ставок і струмок... Мама-вода стільки розповідала, що Сніжинка багато чого і не запам'ятала. Проте вона знала, що попереду будуть дивовижні пригоди, тож нетерпляче чекала на них.

– Ставок, внизу ставок! – раптом вигукнули захоплено інші сніжинки.

– То й що? Чим він цікавий? – запитала тендітна Сніжинка.

– Там весело! Дітлахи приходитимуть до

ставка на ковзанку!

– почула вона у відповідь.

«Але ж я можу загинути під лезом ковзанів!» – згадала Сніжинка розповідь мами-води і попрохала батька-вітра віднести її подалі від ставка. Батько трохи побурчав, і згодом сніжинки, що летіли поруч, закричали гуртом:

– Місто! Ми ле-

тимо до міста!

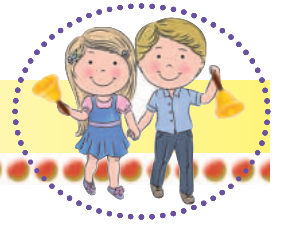
– А чим воно цікаве? – знову запитала Сніжинка у сестер.

– Там дітлахи ліплять із нас снігових баб, а ще будують зі снігу величезні фортеці та граються в сніжки!

Але сніжинка обурилася, бо здогадалася: «Тож я стану частиною крижаного зліпка!» І знову попрохала батька-вітра віднести її подалі від міста.

– Ліс, ліс! Ми летимо до лісу! – почула вона захоплені вигуки сніжинок.

– А чим він цікавий? – запитала Сніжинка в сестри, яка летіла поруч.

– Дивачка ти, та й годі! – відповіла та.

У лісі Сніжинка потрапила на сніговий пагорб.

– Як тут хороше! – вигукнула вона.

День видався сонячним, і довкола казково саяв сніг. На вітах дерев весело цвірінькали пташки, а поруч із пагорбом, де жила нині тендітна Сніжинка, пробіг білий і пухнастий звір, наче зі снігу. «То, певно, заєць. Мама ж про нього розповідала!» – весело зметикувала Сніжинка. Ще кілька днів вона милувалася лісовою галявиною, допоки її не вкрили собою сестри, які прилетіли з крижаного царства. І Сніжинка заснула холодним щасливим сном. Їй снився батько-вітер, який надійно охороняв пагорб і все навкруги. Їй снилася мати-вода, яка наказувала берегтися і радила обов'язково присвятити себе чомусь корисному.

Згодом сонце пригріло дужче – і пагорб почав танути. Сніжинка прокинулася і побачила біленьку голівку квітки, вона була дивовижною. «Це ж, мабуть, підсніжник. Він такий же прекрасно-білий, як і я!» – зраділа Сніжинка. Але помітила, що сестри довкола потемніли, і здогадалася – настав і її час. Ось-ось вона стане крихітною краплинкою...

Серед лісової галявини проти сонця виблискував струмок. Щодня він набирив сили, бо до нього завдяки сонцю й вітру потрапляло все більше снігу, який ще лежав довкола. Струмок зміцнів і радісно попрямував до річки за лісом, а в ньому виблискувала крихітною краплинкою колишня Сніжинка. Вона щиро раділа, бо в річці на неї чекає праматір, а ще знала, що струмок, прокладаючи дорогу до річки, живить землю. Тож згодом на ній з'являться трави і квіти. А ще лісові звірі та птахи охоче п'ють воду зі струмка. А в річці живе багатющий світ риб та підводних рослин – так розповідала мама-вода. І Сніжинка-краплинка щасливо закричала щосили:

– Агов, мамо! Ти пишатимешся мною, адже я присвятила своє життя корисній справі!

(Початок на 3 сторінці)

Дятел крилами тріпоче
І хоч змерз, але регоче:
– Подивись, ти майже вдома,
Швидше, швидше опритомнюй!
Ось калина, он ліщина,
А ген там – твоя хатина
В кучугурі потопас,
Ледь з-під снігу виглядає,
І хоч блуд тебе узявся,
Ти йому таки не здався!

Зайчик очка протирає,
Стрімко вушка піднімає:
– Що ото за дивовижа,
Та невже це – моя хижа? **
Так, вона. Віконця мружить,
І за мною, певно, тужить...
Зайчик дятла обійняв,
Щиро «Дякую» сказав,
Вмить забув про страх і втому
І чкурнув до свого дому.

...Тепло, затишно зайчаті,
Адже він у своїй хаті,
Радий, що не загубився,
В рідних стінах опинився,
Хоч стежки всі замело
І до лісу, й у село.
На галяві завірюха
Крижаним повітрям хуха,
Білу куряву здійсмає...
...Зайчик в хатці засинає.

А-а , а-а,
Вже прийшла до нас зима.

* Хижа – тут хата.

** Хуха – хухати – дихати.

Анна ОВЧАРУК,

11 років

Повелителі усього живого

Розділ 17

*Прибуття Синього до палацу та
війна проти зрадницької зграї*

(Продовження)

Дивлячись на схвильовані обличчя присутніх, Синій вела далі:

– До того ж, у мене є союзники – мої очі всюди. Зараз вони ховаються в єдиному зеленому лісі в цьому королівстві, точного місця я зараз не маю. Та якими б хорошими мої союзники не були, вони не можуть робити все. Але ця гора... Вона застала мене несподівано. Я вже зустрічала такий тип «привидів» в інших світах. Але там вони не страшні. Бо ж одна річ у цьому світі є чимось мирним і хорошим, а в іншому світі це може бути найгірша штука, яка тільки існує. Наше щастя, що в цьому світі їх одиниці. Із тією горою ми самі не впораємося. Я покликала деяку підмогу, але цього буде не достатньо. Головне – не спровокувати ту гору. Якщо вона вийде з озера, станеться великий землетрус – ти знаєш це, Завойовувиче. То от що я пропоную. По-перше, оточити Зрадницьку зграю. Вони хоч і хитрі, але якщо їх розділити, вони не виживуть. Думаю, всі розуміють, про що я. По-друге, треба заманити гору назад в глибини озера і приспати. Краще, щоб вона спала дуже-дуже довго, як це було досі, а ще краще, щоб взагалі не прокидалася. Нам треба придумати щось путнє й перемогти в цій битві без зайвого кровопролиття. У кого які ідеї? – проторохтіла Синій майже на одному диханні.

– Бій проти Зрадницької зграї я беру на себе. Вони нізащо не переможуть, – відгукнувся Срібліно.

– Я можу щось зробити проти тої гори. Мої заклинання не достатньо сильні, щоб приспати її назавжди, але на деякий час – точно.

– Якщо нам знадобиться підмога, я приведу частину моєї армії, – повідомила Єлизавета.

– Отже вирішено! – підбив підсумок король драконів. – Срібліно, твій батько Сріблоний тобі допоможе. Не думаю, що я зможу втримати його в палаці, коли ти підеш битися проти цілої зграї. Ще троє драконів теж підуть з тобою. Вони ДУЖЕ сильні. Всі інші будуть намагатися протистояти горі, – останнє речення Завойовувич сказав із поглядом дракона, який зрозумів, що все не так просто. – Все буде добре.

Розділ 18

Війна проти Зрадницької зграї

– Увага всім драконам, які чують те, що я говорю! Як ви знаєте, на озері вилізла гора. Наше щастя, що вона трохи попогрожувала і заснула, – збентежено сказав Завойовувич. – Але та гора спить не міцно, мабуть, вона скоро прокинеться...

А в думках у нього промайнуло: «Вони подумують, що я здурів! Відколи це гора прокидається, та погрожує, а потім знову засинає?! А може, я реально здурів? Наш світ ще такого не бачив! Гарзд, Заво*, зберись».

– Отже, нам треба приспати ту гору, щоб вона більше не прокидалася. Нам не можна дозволити їй вийти з озера, хіба що ви хочете землетрусу. Причому не просто якогось там маленького землетрусу, а масштабного, який просто знищить все. Воїндобра спробує послати ту гору назад у глибини озера та приспати її. Ми маємо допомогти йому! Також троє драконів підуть допомагати Срібліно битися проти Зрадницької зграї. Хто саме – я скажу пізніше. А поки що займіть позиції! Можливо, ми виграємо без

зайвого кровопролиття, а можливо й ні! У будь-якому випадку доведеться чимось допомагати, – промовив він із поглядом «Все буде як завжди...».

Раптом почулося виття.

– Вони вже тут! І їх значно більше! Зрадницька зграя зібрала цілу армію вовків... Я не знаю, скільки їх там! Можливо, тисяча, а можливо й більше! Вони біжуть із північного сходу! П'яти драконів не вистачить, щоб перемогти. Доведеться битися всім разом і проти гори, і проти армії вовків, – попередила Синій.

– Зрозумів. Єлизавето, лети за підмогою! Дракони, готуйтеся до битви! Не забувайте, що з допомогою вовків і птахів ми ніколи не програвали! Скільки пам'ятаю за час свого правління та з історії, то птахи, вовки і дракони завжди перемагали, коли об'єднувалися! Готуйтеся! Займайте позиції! Час для того, щоб згадати, як давати ворогу відсіч!

Всі, хто це чув, схвально загомоніли, почали готуватися до битви, підкріплялися та заносили запаси їжі в безпечні місця. Дракониматері не могли переконати своїх драконенят теж піти у схованку. Вони хотіли битися. «Зрозуміють, що таке справжня битва – поховуються», – думали дорослі.

– Синій, твоя підмога скоро буде? – запитав король.

– Не встигнуть з'явитися перші поранені, як вони вже будуть тут. Не хвилюйся, – відповіла вона.

– Сподіваюся...

– Завойовувиче! Ось ти де! Ти впевнений, що краще всі будуть битися, а не тільки я?

– Сріблінно, яким би сильним та чудовим ти не був, коли ти побачиш, скільки там вовків, ти передумаєш битися сам. І вибач,

що я відповіла, а не Завойовувич, – трохи роздратовано відповіла Синій, розуміючи, що Завойовувич не знав, що відповісти. Він вдячно кліпнув.

– Цей дракон завжди такий самовпевнений? – шепнула вона Завойовувичу.

– Зовсім недавно від ледь не помер у в'язниці Жахомінії. Після того, як він вийшов звідти і дізнався пророцтво, він став таким, – відповів король.

– Пророцтво? Яке пророцтво?

– То ти не знаєш? Ти наче казала, що знаєш всі пророцтва...

– Оце пророцтво? – і вона розгорнула пергамент папіруса.

Пророцтво

*Як прийде світловоїн та
розсудливий лідер*

Об'єднуються троє

*Птах – розсудливий лідер,
відданий своїм назавжди,*

покластися можна на неї неодмінно;

*Світловоїн – борець за мир та маг, який має
ключ до таємниць;*

*Ну і останній – неперевершений і розсудливий
воїн-дракон, який вийде переможцем з кожної
битви;*

І об'єднуються вони, і об'єднуються три стихії:

Повітря швидко,

Вода буйна,

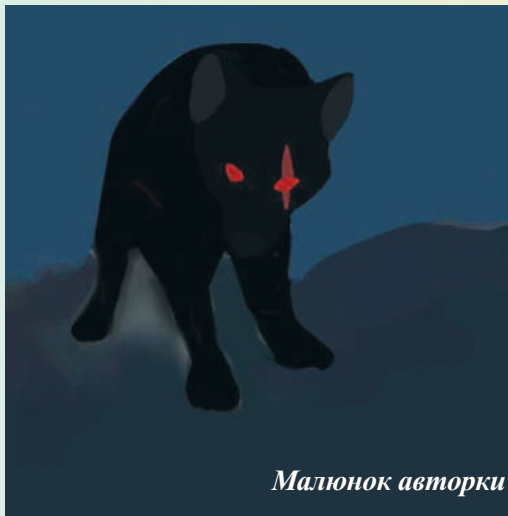
І вогонь гарячий.

*Не останнє це пророцтво про те, що прийдуть
могутніші від нас, але і не перше.*

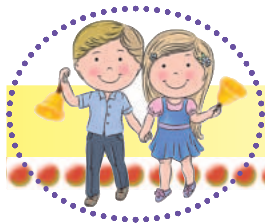
А шлях їм вкаже світами мандрівник.

– «А шлях їм вкаже світами мандрівник»... Хіба ти не... – не доказав Завойовувич, бо почулося сильне спільне виття вовків.

(Далі буде)

Малюнок авторки

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

РОЗДІЛ IX

(Продовження)

– Гав-гав! – гавкав я дітям. – Не бійтесь, дурненькі! Я нікого не зачеплю. Я зовсім не злий пес. Я добрий, лагідний пес. Мене звать Грай. Я люблю гратися, а не кусатися. От дивіться, як я стрибаю! Дивіться. Як я качаюся по землі, як я махаю хвостом!.. Гав-гав!..

Але діти не розуміли моєї собачої мови і порозбігалися з дитячого майданчика. Валера був задоволений.

– Тепер тільки я буду Чапась! Тепер тільки я буду командир космічної ракети! Тепер тільки я буду капітан футбольної команди! Хай хоч слово хто скаже! Зацькую!..

Лише під час обіду зміг я поговорити з Ціві-Тівіком. Валера з татом і з мамою обідали на кухні. Так у них було заведено. Щоб не смітити у кімнатах.

Підійшов я до підвіконня, де клітка стояла, заметляв привітно хвостом.

– Здоров! – кажу. – Ціві-Тівіку! Ти мене, будь ласка, не бійся. Я Грай! Друг твого друга, журавлика. Привіт тобі від нього. Це він мене послав, щоб я випустив тебе на волю.

– Ой, справді? Це правда? – одразу застрибав у клітці чижик. – Ой! Спасибі тобі! А я вже помирати зібрався. Так мені тоскно, так мені погано в неволі! Ні їсти, ні пити не можу. Все про рідний вільшаний гай думаю. Спасибі, що ти прийшов!.. – І чижик заспівав на всю квартиру:

*Ціві-тіві,
Знову сонце
Засвітило
У віконце!
Ціві-тіві,*

*Знов живу
Не у сні,
А наяву.
Знову буду
Я на волі –*

*В лісі, в лузі,
В буйнім полі,
Знов побачу
Рідний гай...
Ой, спасибі,
Любий Грай!
Знову буду
Я літати.
Знову буду
Я співати.
Ціві-тіві,*

*Тіллі-ті!
От щастить
Мені в житті,
Бо я вірних
Друзів маю,
І тепер
Я добре знаю –
Друзі виручать
Завжди
Із нещастя,
Із біди!..*

З кухні прибігли здивовані тато, мама і Валера.

– Ти диви! Чичиков заспівав! – вигукнув Валера. – А я вже хотів його продавати.

Виявляється, Валера назвав Ціві-Тівіка Чичиковим.

Коли вони повернулися на кухню дообідувати, я сказав Ціві-Тівіку:

– Ти потерпи. Я тебе увечері випущу. Як вони поснуть, я дверцята відчиню. Зараз не хочеться ризикувати... Почну біля клітки возитися, а вони побачать і клітку так переставлять, що я й не дістану.

– Добре-добре! Я почекаю, – погодився Ціві-Тівік.

Та не так сталося, як гадалося.

Валера звернув увагу, що я балакаю з Ціві-Тівіком і витлумачив це по-своєму:

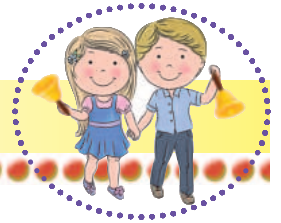
– Е! Здається, Грай хоче мені з'їсти Чичикова. Дзуськи!

І Валера приладнав до дверцят клітки маленький, але міцний висячий замочок.

Пробував я вночі одгризти його, пробував клітку розламати, але нічого не вийшло – не по зубах мені це діло було. Зажурилися ми з Ціві-Тівіком.

Минали дні за днями, а випустити Ціві-Тівіка я ніяк не міг.

(Далі буде).

●●● Славетні українці ●●●

Григорій Чупринка

З Ольгою Сенишин

Цей український поет-модерніст, культурний, військовий і політичний діяч відноситься до числа тих патріотів, які поклали життя у боротьбі за Україну. Григорій Чупринка був козаком і бунтарем за своєю вдачею. Він повставав проти царської та більшовицької влади, проти літературних традицій та норм світського життя. Грицько був активним учасником боротьби Української Республіки за народовладдя і самостійність. Поет-революціонер загинув від рук чекістів, які прийшли упокорити нашу землю. Через популярність Чупринки серед патріотичних кіл його прізвище взяв за підпільний псевдонім («Тарас Чупринка») генерал-хорунжий УПА Роман Шухевич. Григорій Чупринка відомий сьогодні насамперед знавцям і шанувальникам української літератури.

Григорій (Грицько) Оврамович Чупринка народився 27 листопада 1879 року на Чернігівщині у родині заможного козака. Навчався у Лубенській та Київській гімназіях. Не закінчив жодну школу, але, як і багато хто з українських поетів у ті часи, самостійно здобув освіту високого рівня. Чупринка кидається у вир тогочасного революційного життя ще в Києві. А далі починає активно розвивати революційну діяльність у своєму повіті. Дуже швидко він проявив себе як надзвичайно вмілий і обережний керівник, який не допускав до крайностей. Саме з цієї причини після арешту Чупринку не було заслано на північ Росії, хоча й було позбавлено права в'їзду на Чернігівщину.

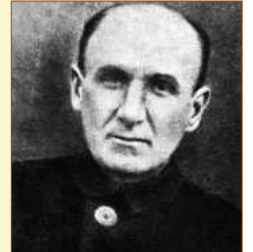
Із 1910 року Грицько живе у Києві, співпрацює з «Українською Хатою» – публіцистичним місячником української інтелігенції. Він цілковито зайнявся віршуванням у час, коли неможливими були інші вияви протесту. Свої перші вірші російською Григорій знищив, вважаючи їх за слабкі. Перший його вірш вже українською вийшов друком ще 1907 року. Між 1909 та 1913 роками його поетичні книжки виходили мало не щороку. А в 1918 році вийшло три томи зібрання віршів. Його авторству належать також літературно-критичні статті й рецензії. У творчості схилився у бік авангардизму, у поезіях привертають увагу ритміка та звукопис.

Після перевороту 1917 року Григорій, який завжди вважав себе козаком, вступає до лав Першого укра-

їнського козацького полку ім. Богдана Хмельницького. При цьому відмовляється від можливості працювати в полковій канцелярії, виявляє бажання служити на передовій. Та армійські порядки і дисципліна виявилися надто важкими для митця. Тож незабаром він попросив відпустити його «на волю».

Григорій Чупринка всією душею ненавидів російських окупантів, що задушили українську державу. Він відкрито сповідував свої погляди, намовляв молодь не йти до більшовицького війська, селян – не слухати розпорядків більшовицького уряду. А в 1919 році Чупринка знову опинився у вирі подій – організував селянське антибільшовицьке повстання на Чернігівщині. Його авторитет серед селянства був величезний. За першим закликм вони вступали до загону «отамана Григорія Оврамовича». Але повстання не вдалося і його учасники порозходилися. Сам Чупринка подався до Києва, щоб врятувати матір і сестру, яких більшовики арештували як «заложниць». При в'їзді у Київ поета арештували чекісти, але він таки добився того, щоб матір і сестру випустили. Від розстрілу Чупринку врятувало заступництво тодішнього народного комісара освіти, який просив зважити на особливі заслуги Чупринки як поета.

Та цей випадок і загроза смерті не вгамували Григорія. У 1921 році Чупринка продовжував боротьбу з більшовицькими окупантами – займався налагодженням контактів між підпільними групами, щоб узгодити їхню діяльність з урядом УНР. Він був учасником військового з'їзду отаманів Холодного Яру. Невдовзі після цього Чупринку знову заарештували та засудили до найвищої міри покарання – розстрілу. Документів про дату виконання вироку на сьогодні не виявлено. Реабілітований посмертно лише в 1996 році. На честь видатного діяча Григорія Оврамовича Чупринки заснували літературну премію. Її вручають щороку в номінаціях проза, поезія, наукове дослідження (літературознавство або краєзнавство) представникам Броварщини.

Ольга Мірон

Мудра сова та маленька білочка

У густому лісі жила мудра сова. Вона була найстаршою мешканкою лісу і знала про нього все: кожну стежинку, кожне дерево, кожну тасмницю. Маленька білочка дуже любила слухати розповіді сови.

Одного разу білочка побігла до річки по горіхи, але на шляху зустріла розгніваного їжака. Їжак настовбурчив голки і почав кричати: «Геть з моєї стежки!» Білочка злякалася і не знала, що робити.

Білочка так і зробила. Вона повернулася до їжака і сказала: «Вибач, будь ласка, я не хотіла тебе образити. Може, ти хочеш горіхів? У мене є для тебе повний мішок». Їжак здивувався привітності білочки і відразу розслабився. Він подякував їй і дозволив пройти.

Відтоді білочка завжди пам'ятала пораду мудрої сови. Вона стала доброю і мудрою, як і її вчителька. І всі мешканці лісу любили її за її добре серце.

Вона згадала про мудру сову і побігла до неї за порадою. Сова спокійно вислухала білочку і сказала: «Коли ти зустрінеш когось злого, не поспішай сперечатися. Краще спробуй заспокоїти його ласкавими словами. Можливо, у нього поганий настрій, і твої добрі слова зроблять його щасливішим».

Чого ми можемо навчитися з цієї історії:

** Добро перемагає зло. Ласкаві слова і добрі вчинки можуть змінити настрій навіть найзліших.

** Терпіння і мудрість. У складних ситуаціях важливо зберігати спокій і шукати мудрі рішення.

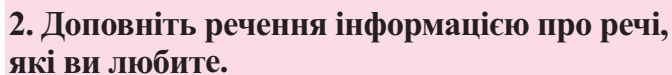
** Взаємодопомога. Ми всі живемо в одному світі, тож допомагаючи один одному, ми робимо його кращим.

Запитання для обговорення:

1. Як би ти вчинив/ла на місці білочки?
2. Чому важливо бути добрим до інших?
3. Які ще якості роблять людину мудрою?

З Іриною Савіною

3. Розмалюйте за вказівкою.

Юрій РИБЧИНСЬКИЙ

Наша мова

Мова наша, мова –
Мова кольорова,
В ній гроза травнева
Й тиша вечорова.

Мова наша, мова –
Літ минулих повість,
Вічно юна мудрість,
Сива наша совість.

Я без тебе, мово,
Без зерна полова,
Соняшник без сонця,
Без птахів діброва.

Як вогонь у серці
Я несу в майбутнє
Невгасиму мову,
Слово незабутнє.

Оксана СЕНАТОВИЧ

Лютий

Лютий в гості на гостину
Кличе всю свою родину.
Та родина – чимала,
Суне й суне без числа:
Морозища, морозенки –
І великі, і маленькі;
Завірюхи капловухі,
І сніжинки-балеринки,
І Вітренко, і вітрисько –
Вже вони близенько, близько.
Ще до ночі в темнім борі
Вся родина буде в зборі.
Запита родину Лютий,
Чи то кожний добре взутий?..

Гей, у танець!.. І зі сну
Збудять танцями весну!

Юлія ХАНДОЖИНСЬКА

Мартин і сніг

Що за дивне біле пір'я,
Що сідає на подвір'я,
Простеляє килими
Для веселої зими.

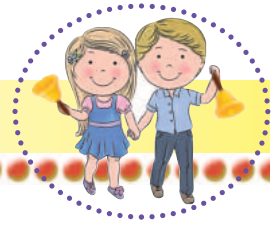
Це не пір'я – білий сніг,
Що з хмариночки прибіг!
І його вже так багато -
Не впізнати тин і хату.

З хати вибіг кіт Мартин:
«Де подівся сірий тин?
Там, де вчора я гуляв
Сніг усе позасівав!»

Марія ДЕМ'ЯНЮК

Біло-біло

Небо вилило білило
І навколо стало біло:
Білосніжне видноколо –
Побілилось все довкола.
Білі падають сніжинки,
В білих шубках всі ялинки,
Білі килими на стежках,
А кущі в білих сережках.
Білий зайчик на узліссі
Відгрібав сніжок на стрісі,
Що насипала хмаринка,
Глянув, унизу морквинка.
Білий сніговик раденький –
Носик має червоненький!

Їх цінують за начинку.
В них ховають сир, родзинки,
Сливи, яблука і мак,
Різні овочі на смак.
Як же зветься цей дружок)
Відгадали?..

(Пиріжок).

Місили, місили,
Ліпили, ліпили,
А тоді – хіп
Та в окріп!
А вже на останку –
Масло та сметанку,
Хто зуміє відгадати
Того будем частувати.

(Вареники)

З борошна, яйця й сметани
Тісто завела старанно
Й запросила друзів Натка
На смачні, пухкі...

(Оладки).

Як навколо об'їси –
Серединки не проси.
Ми такі гостинці –
Дірка в серединці.

(Бублики)

Тематична картка «Прощавай, зимонько!»

1. Прочитай віршик, вставляючи пропущені голосні букви. Спиши готовий текст. Вивчи вірш напам'ять.

З..ма н..с вд..сталь р..звaжaлa:
Ми вз..мк.. Н..вий р..к стр..чaл..,
Б..ля ял..нки бул.. ігр.., жaрт.., см..х.
Та щ.. й кат..лись з г..рок сн..гов..х.
Пр..йшла п..рa З..м.. на п..вн..ч пов..ртaт..сь,
То ж х..ч.. в..нa з нaм.. п..пр..щaтись.
Дар..є Стр..т..ння нaм н.. пр..щaння
Свят.. зим..в..е ост..ннє!

2. Випиши з тексту слова, в яких є букви, що позначають 2 звуки. Зроби звуко-буквенний аналіз слів за зразком.

Зразок: я-лин-ки (йалинки) 6 б., 7 зв.

Довідка: біля, ще, попрощатись, дарує, Стрітіння, прощання, свято, останнє.

3. Випиши з віршика головні члени речення.

Зразок: Зима розважала.

1. Ми _____
2. Бу.. _____, _____, _____
3. _____
4. _____ повер _____
5. Во.. хо.. _____
6. _____ Стр.....
7. С.... _____

4. Добери слова.

Зима (яка?) _____

Сніг (Що робить?) _____

Чарівна (Хто?, Що?) _____

5. Зимовий детектив: знайди слова в таблиці.

Й	Л	Ю	Т	И	Й	В	С
К	І	К	И	Т	Г	Л	І
Ц	Т	Ь	Х	Ч	С	І	Ч
М	О	Р	О	З.	О	Ш	Е
А	Н	І	Г	У	Н	Д	Н
К	К	Р	И	Г	А	Б	Ь

Довідка: січень, лютий, тихо, крига, мороз, сон, кит.

6. Розглянь малюнок та опиши словами зображене. Випиши у два стовпчики слова з твого опису, які відповідають на питання «Що?» або «Хто?». Чим більше слів, тим краще.

Зразок:

ЩО?
Сніговик

ХТО?
Птахи

7. Гра «Доберіть загальну назву».

Наприклад: Ялинка, туя, ялівець, сосна, секвоя – дерева;

1. Стрітення, Водохреща, Різдво, Святий Миколай – .....
2. Снігур, омелюх, синичка, голуб, сойка – .....
3. Грудень, січень, лютий – .....
4. Тепло, холод, ясно, хмарно, дощить – .....

8. Гра «Цифрувальник».

Виконай дії та утвори нові слова:

Стріха-ха+тема-ма+н+няня-ня=
Замирає-ам-рає+машина-шина=
Весілля-сілля+сон-он+на=
Світло-ло-іт+рятувати-р-увати+о=
Зусилля-илля+тро-ро+річ=
Тіло-іло+е+плід-лід+ло=
Мова+ли-ва+т+вал-л=

Довідка: Стрітення, зима, весна, свято, зустріч, тепло, молитва.

9. Розшифруй анаграми – перестав букви так, щоб вийшло слово. Запиши його.

пiКудон _____
вертКон _____
даянТро _____
коЗастьніха _____
Ванленкати _____

Довідка: Купідон, конверт, троянда, закоханість, валентинка.

10. «Валентинове ворожіння». Вибери та розшифруй одне речення з трьох. Так дізнаєшся, що на тебе чекає.

1).A1; Б3; А2; А3; А4; Б2;_Б3; Б4; А5; Б5; В5; А2; Г5;_Е2; Г5; А1; Е5; Е4;,_Г5; А1; Д4;

Б2;_Г4; Б4; Г5; Д4; А1;_Д4; Б4;_В4; Е2;_Д2; Г2; В5; Б4; В3; А5; Б5.

2). А5; Б2;_Г5; А2; Г4; Д2; Г3; В2; Д1;_А4; Б4; А4; Б2; Д4; Г4;_В5; А1; У4; Б4; Д4; Д4; Е1;,_Г4; Г2;_Б1;_А5; Б2;_Д4; Г2;_Б3; Г3; Г5.

3). Д2; Б4; Е2; А1; Ф4;,_Е3; А1; Д2; Г3; А5; А5; Е1;_Е1; В5;_В5; Г5; А2; А5; В5; Б4;_Е3; А1; А5; Д3; А2; Б3; Г2; Д4;_Д2; Б4; Е2;_Г1; А1; Б1;_Д3; А1; В1; В5; Г5; А2; А5; Д4; Г3; А5; Б2.

	1	2	3	4	5
А	О	І	Й	М	Т
Б	Б	И	Б	А	Ь
В	З	Є	Ю	Ц	К
Г	Щ	Е	У	Д	В
Д	Ш	Ч	Р	Н	С
Е	Я	С	П	Х	Ї

Довідка:

Часом, почуття як квітка – потрібен час, щоб розквітнути.

Обійми батьків своїх, вони давно на це чекають.

Ти відчуєш мамине кохання, де б ти не був.

11. Доповни речення, використовуючи малюнки, та впиши каліграфічно.

Гусинь читає цікаву _____

Білочка їсть смачний _____

Панда слухає веселу _____

Сова сидить на _____

Тварини заховалися під _____

Рубрику підготувала Поліна Кочегарова

Зроби своїми руками

Паракордовий браслет «Кобра»

Паракорд – це синтетичний шнурок з нейлону. Шнур гладкий, еластичний та міцний.

Браслети з паракорду можна зробити різними типами плетив. Щоб сплести браслет за схемою «Кобра», нам знадобиться:

- відрізок паракорду довжиною близько 80-100 см;
- ножиці;
- запальничка;
- застібка (наприклад, пластиковий затискач).

Хід роботи.

Відрізок паракорду потрібно скласти навпіл, сформувавши виток і зробивши вузол навколо обраної застібки. Потім потрібно відміряти потрібну довжину шнура та обвести його кінці навколо другої застібки. Потім починається саме плетіння.

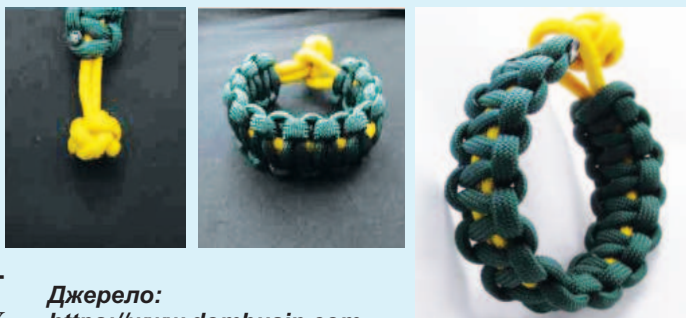
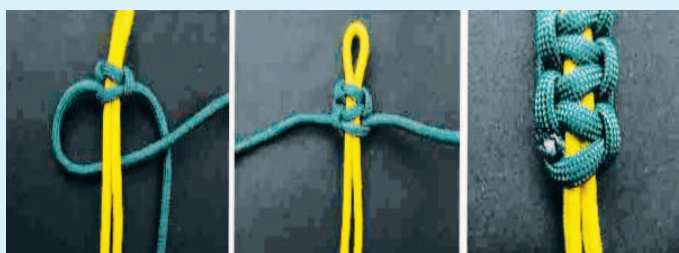
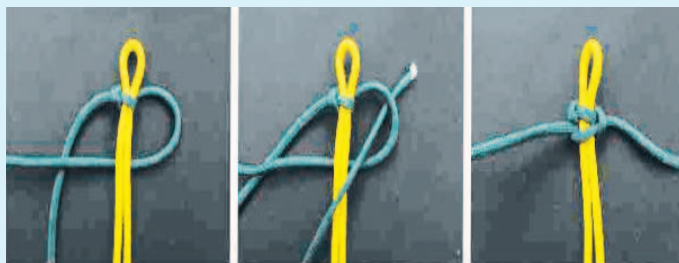
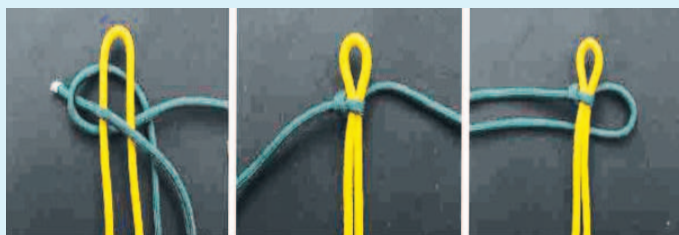
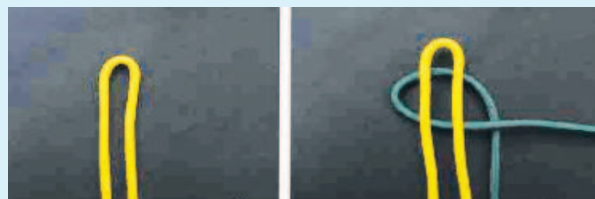
Ліву мотузку потрібно покласти поверх шнура-основи і повернути обидва кінці мотузки так, щоб справа утворилася петля. Потім правим витком мотузки потрібно обігнути лівий угорі, а кінець лівого витка пропустити в петлю знизу вгору. Тепер залишається лише потягнути за два кінці шнура та сформувати вузол.

Тепер потрібно розмістити правий виток зверху, а лівий перекинути через нього, пропустивши ходовий кінець у петлю знизу нагору. Вийде другий вузол плетіння. Всі інші виконуються в тій же послідовності до кінця.

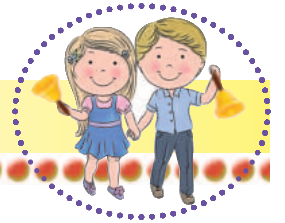
Після цього потрібно повернути браслет іншим боком до себе і зробити плетіння поверх

першого шару. Більше двох шарів краще не робити, оскільки браслет виходить незручним.

Кінці ниток потрібно обрізати і припалити запальничкою.

Джерело:
<https://www.dombusin.com>

Проліски

Вальс

Слова й музика Віри Поляченко

Вступ

Am Dm E Am Dm Am

Куплет:

7 E Am Am Dm E Am

О-па - да - ють ще сні - жин - ки та ля - га - ють по зем - лі, а - ле

13 Dm Am E Am Dm E Am

вже сто-ять сте-жин-ки, мов свят-ко-ві, вуб-ран-ні. Мов свят-ко - ві, вуб - ран - ні.

Опадають ще сніжинки
Та лягають по землі,
Але вже стоять стежинки,
Мов святкові, в убранні.
Мов святкові, в убранні.

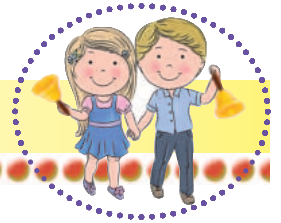
Білі проліски – квіточки,
Око радують вони
І до сонечка листочки
Простягають догори.
Простягають догори.

Перші промені лягають
На маленькі пелюстки,
Бо вони, звичайно, знають,
Це – є вісники весни.
Це – є вісники весни.

Ми зберемо їх в долоні,
Щоб у вазі на столі
Свої усмішки чудові
Дарували нам вони.
Дарували нам вони.

Свята Агафія – захисниця корів

Сторінка народознавства з Ольгою Сенишин

18 лютого християни відзначають церковне свято на честь мучениці Агафії. У народі її називали «Коровницею», вважали покровителькою і захисницею домашньої худоби, особливо корів та коней. Саме до цього дня у неврожайні роки вже закінчувалося сіно, яке заготовляли на зиму. Від голоду найбільше потерпали корови, яким сіна потрібно було найбільше. Тому селяни обов'язково молилися святій Агафії в цей день, щоб вона захистила корів, а їжі їм вистачило до весни.

За українською традицією корова уособлювала родючість, достаток, благоденство. У давнину від корови частогусто залежало життя людей, так як її молоко і кисломолочні вироби були важливим джерелом харчування. За це корову у нас ще називають годувальницею. Крім того, колись корови виступали своєрідною валютою та мірилом достатку: якщо в тебе багато корів, то ти дуже заможний. Отож, протягом дня 18 лютого селяни піклувалися про домашню худобу – пригощали смачною їжею, ласкаво зверталися до тварин і прибирали в хліві, всіляко виражали свою турботу. Заборонено сидлати і підковувати коня. Ні в якому разі не можна бити та кривдити корову – у неї може зникнути молоко. Зате цей день вважався вдалим для того, щоб давати їм клички, адже корови здатні запам'ятати своє ім'я та відгукватися на нього.

Часто протягом лютого худоба масово гинула через сезонні хвороби. Наші предки пов'язували це із втручанням нечистих сил. У деяких районах казали, що якщо в цей день помре корова, то вважається, що її замучила відьма. З'являється вона в образі чорної собаки, кішки або чорного півня. Тому цих тварин не можна підпускати до худоби.

Подекуди існувало повір'я, що 18 лютого життя корів забирає нечиста сила – «коров'яча смерть», яка в цей день бродить по селах. Її потрібно було відганяти. Для цього запрягали худобу і орали шляхи на селі. Вважали, що нечиста сила не зможе перейти борозну. В інших місцях, щоб відвадити коров'ячу смерть, жінки вночі збиралися і обходили

село, щоб зробити магічний ритуал. Злий дух проганяли в ліс, де він шукав собі іншу поживу.

Щоб захистити худобу, корів ще замикали в хліві та не випускали на вулицю. Собак обов'язково тримали на прив'язі, бо вони могли принести заразу в господарство, від якої почнеться падіж худоби. Також, для захисту воріт розкладали квіти будяків. Існувала традиція вішати в хліві личак (взуття селян), який обмазували дьогтем, а на коров'ячі роги освячений

хліб. Вірили, що так можна вберегти домашню худобу від мору. Вважалося помічним напоїти корів святою водою та погодувати шматком освяченого хліба.

Із ціллю привернення удачі в хлів або сарай 18 лютого туди обов'язково мав першим зайти чоловік. Їм взагалі в цей день заборонялося без потреби покидати будинок – до бід та хвороб. Особливо не рекомендувалося ходити в гості, зловживати алкоголем, а також переїдати. Не можна лаятися, сваритися і лихословити.

У другій половині дня не варто було навіть виходити з дому. Тому 18 лютого не можна було надто багато працювати, зокрема займатися рукоділлям. Зате відмовляти у допомозі чи милостині тим, хто її потребує, не варто – можна опинитися на місці знедолених.

Свята Агафія також вважається захисницею дому від пожеж. У цю дату їй читали молитву для захисту будинку від вогню. У церкві освячували хліб із сіллю та залишали випічку на зберігання. У разі початку пожежі цю випічку кидали у вогонь. Подекуди із цим освяченим хлібом із сіллю обходять будинок – це вберігає від вогню.

Ще однією традицією цього дня є приготування вівсяних страв, тому часом його і називали Днем Вівсянки. Жінки готували вівсяний кисіль чи кашу. Плівку від каші обов'язково давали новонародженому теляті, а залишки висипали птахам. Але важливим звичаєм було випікання печива у формі пташечок із вівсяної муки. Цією випічкою було прийнято пригощати рідних і близьких, щоби здорові були. Вважалося, що ця пташка-вівсянка є символом весни, яку вже з нетерпінням всі чекають.

Пишаємося нашими дітьми!

Учні підготовчого класу Арджелської восьмирічної школи Сучавського повіту вшанували творчість Емінеску

Учні IV класу Арджелської восьмирічної школи Сучавського повіту вшанували творчість Емінеску